

PRAVILA VEDENJA

- Veljala naj bi splošna prepoved vožnje zunaj poti, torej po travnikih, poljih in gozdovih. V zadnjem čas je vse več primerov kolesarjenja po smučarskih progah, kar pa je skrajno neprimerno, kajti na strojno izravnanih tleh večine smučišč so travnate površine izredno nestabilne in občutljive.
- V visokogorje, nad gozdno mejo, naj gorski kolesarji ne bi segali - razen po ustreznih poteh, ki vodijo v ta brezgozdni prostor (stare vojaške poti, gorske avtomobilske ceste). Za kolesarjenje bi jim ostalo veliko gozdnih, kmetijskih in podobnih poti in cest v nižjih predelih. V primeru stroge zavarovanosti nekega območja pa seveda veljajo strožje omejitve.
- Vožnja po slabo utrjenih in razmočenih poteh ni primerna.
- Transport koles z žičnicami naj ne bi bil dovoljen.
- Kolesar naj - tako kot vsi uporabniki gorskega prostora - povzroča čim manj hrupa, da ne bi plašil divjadi.
- Divja vožnja po poteh ni primerna, če s tem ogrožamo druge uporabnike poti. Ob srečanju

zmanjšamo hitrost, po potrebi sestopimo in se umaknemo s poti. Pešci naj imajo prednost.

- Za organizacijo tekmovanj in množičnih gorskokolesarskih prireditev gorski svet ni primeren.
- Potrebno bo označiti posebne poti za gorska kolesa in izdelati zemljevide z označenimi primernimi potmi. Pravočasno sodelovanje z gozdarji in okoljevarstveniki lahko odpravi možna kasnejša nesoglasja in poskrbi za čim bolj pestro izbrano traso poti. Finančno naj bi taka prizadevanja podprli tudi proizvajalci koles in predvsem turistični delavci, kajti gorsko kolo je pomembna poživitev turistične ponudbe.
- Priporočljivo je včlanjenje v organizacije, ki združujejo gorske kolesarje. Tam bomo dobili mnoge koristne napotke in organizirano uveljavljali svoje interese.

Na straneh Paninskega vestnika bomo v prihodnje predstavljali nekatere privlačne izlete, primerne predvsem za gorske kolesarje. Čeprav ne bodo vodili po visokogorju, nam bodo nudili obilo najrazličnejših prijetnih doživetij.

PLANINCEM IN POPOTNIKOM V ANGLIJI NE CVETEJO ROŽE

HOJA PO ROBU ZAKONA

Evropa odkriva Veliko Britanijo. Pod vplivom dogovorov in sklepov o tesnejšem sodelovanju med evropskimi državami tudi popotniki odkrivajo otok številnih zapletov za deželo, za državljanke in morebiti tudi za pravo in zakon v okviru velike Evropske skupnosti. Predvsem gre v našem primeru za »pravico do pristopa«, kar je tema, ki v Zvezni republiki Nemčiji, na primer, že dolgo sodi k osnovnim ustavnim pravicam, kar pa ne velja za Anglijo in Škotsko. Da bi to spremenili, je zelo visoko zastavljen cilj popotniških organizacij v Veliki Britaniji. Da bi svet seznanili s svojimi takšnimi prizadevanji, je Rambler Association 92 povabila številne inštitucije in strokovnjake iz Francije, Nizozemske, Švedske in Nemčije na konferenco v narodni park Peak Districts nedaleč od Sheffielda. Na konferenci je bila s svojimi predstavniki tudi Evropska popotniška zveza.

RAZPRODAJANJE - PLOTOV

Po veljavnih zakonih v Združenem kraljestvu dostop na zasebno zemljo ni dovoljen. Za »zasebno« v Angliji in na Škotskem ne smatrajo samo vrtov in parkov, ograjenih pašnikov ali (mного redkeje) gozdov. Privatna so tudi

močvirja, z grmovjem obrasla zemlja, z resjem poraslo goščavje, skalnate suhe doline, odprti in nezagrajeni pašniki in prostrane visoke planote, na katerih ne more biti govora o nikarkršnem poljedelstvu. Kljub temu so take površine za popotnike zaprte: napis, plotovi, bodeča žica ali zaklenjena vrata v lesah to dovolj jasno kažejo. Pravo in zakon sta na strani zemljiških lastnikov, deželnih lordov, ki svojo zemljo izkoriščajo le za priložnostne love na zelo piclo nizko divjad (ki bi jo menda lahko samotni popotniki plašili). Kakšno drugačno obravnavanje lastnine, kot ga zagotavlja ustava, bi bilo v kraljevini seveda v nasprotju s tamkajšnjim najpomembnejšim pravilom »Moj dom je moja graščina«

Odprava takšnih navad in zakonov v državi ne bo možna od danes na jutri, ker so pravila pregloboko zakoreninjena v ljudeh. Evropski predpisi dajejo tudi angleškim kmetom možnost, da nekaterih kmetijskih površin ne obdelujejo, da jih pustijo mirovati in dobijo za to premije. Ker pa v sklopu predpisov manjka vsaj eden, se v takih razmerah spleča mirujočo zemljo prodati. Zdi se, da zdaj v Veliki Britaniji že spada k bon-tonu, da je človek ob kolikor toliko primernem

standardu zemljiški posestnik. Grabljenje takih dobrin je neustavljivo in tako so zdaj časopisi polni ponudnikov in kupcev parcel. Novinci med deželnimi lordi v izkazovanju svojih zasebnih pravic niso le rigorozni, ampak tudi izredno domiselni: čez noč rastejo novi zidovi, zaklenjena vrata na pravkar postavljenih ogradah sredi od nekdanjih veljavnih poti, veliki napisi o prepovedi, ki jih ni mogoče spregledati. Strah preplavlja angleške popotnike, ki bi bili na poti radi sami.

Popotniška združenja v Angliji, na Škotskem in v Walesu so zato okrepila svoja prizadevanja, da bi veljavne zakone vsaj nekoliko omilili. Ramblers kot največja popotniška organizacija (z več kot 90.000 člani in močnim generalnim tajništvom) so začeli načrten napad na zakonodajalce, da bi odprli deželo in pokrajine za vse tiste, ki bi si na tak način želeli odpočiti, predvsem še za popotnike. Zaradi tega so okrepili že doslej tesne stika s političnimi strankami. Pomembni tovariši v tej zvezi so narodni parki, National Trusts (v velikem obsegu pridobiva zemljo, da bi jo lahko varoval in da na njej ne bi postavljali škodljivih zgradb in naprav), pokrajinska združenja in vsa druga popotniška združenja, pa tudi gozdarske uprave, komune in turistične organizacije. Podpora pričakujejo iz drugih evropskih držav, predvsem s posredovanjem Evropske popotniške zveze, in sicer zaradi dolgoletnih stikov.

ENOTNA EVROPA RAZLIČNOSTI

Na lanskoletni novembrski konferenci v Peak Districtu, ki se je bodo udeleženci spominjali po izredno izčrpnih kratkih referatih, izvirmih in nič manj koristnih prispevkih v razpravi, na kateri so bili razpravljalci časovno strogo omejeni, in bogatih izmenjavah izkušenj, se je pokazala samo različnost zakonskih poti v deželah Evrope. Iz ure v uro je postajalo večje prepričanje, da prostranih gozdnatih predelov v Skandinaviji ni mogoče primerjati z obalami Sredozemskega morja ali intenzivno obdelovanimi polji in vinogradi Srednje Evrope. Enotnega zakona o hoji po zasebni zemlji v neograjeni naravi si za vse države Evrope z današnjega vidika ni mogoče predstavljati.

Za Veliko Britanijo pa so se kljub temu pokazali številni napotki za nadaljnje usmeritve. Želeti bi bilo mogoče, da bi tamkajšnjim popotniškim organizacijam uspelo izposlovati takšne zakone, ki bi sprostivše željnimi dovoljevali, da bi lahko hodili po vsakršni zemlji, ki je kmetijsko ne obdelujejo, ne glede na lastništvo.

Nemški opazovalci na tem kongresu so bili prav zadovoljni ob vseh razpravah, ko so se spominjali, kako se je na njihovem ozemlju razvijalo pravosodje s tega področja. Neomejene možnosti dostopov na vsakršno zemljo, če gre le za razvedrilno ali ozko športno udejstvovanje in ki ni v nasprotju z naravovarstvenimi načeli, je visoka vrednota, za ohranitev katere si je vredno prizadevati.

(Sauerland Zeitung)

Precenjevanje lastnih sposobnosti

Pripadniki Tirolske gorske reševalne službe so lani 3438-krat reševali ponesrečence v gorah ali na urejenih smučiščih. Pri tem so gorski reševalci, ki svoje nevarno delo opravljajo amatersko, brez denarnega nadomestila torej, prinesli ali pripeljali v doline 3524 živih in mrtvih ljudi iz domovine in tujine.

Število smrtnih žrtev teh gorá se je lani v primerjavi z letom 1991 znatno povečalo. Medtem ko so leta 1991 prinesli gorski reševalci v dolino 94 mrtvih gornikov, so jih lani kar 113. Največ nesreč, in sicer 63 odstotkov, je bilo treba lani pripisati nevarnim smučarskim smukom, največ preostalih smrtnih nesreč se je zgodilo na markiranih planinskih poteh. »Vzroki nesreč najpogosteje niso snežni plazovi ali druge objektivnejše nesreče, ampak zdrsi in padci zaradi spotikanja. Številni turni smučarji, smučarji-tekači in gorski popotniki preprosto precenjujejo svoje telesne sposobnosti in kondicijo,« je prepričan deželni vodja Tirolskih gorskih re-

ševalcev **Bernhard Anker**. Posebno dopustniki so, na primer, nagnjeni k temu, da svojo smučarsko vozovnico ali dnevno karto izkoristijo do svoje popolne izmučenosti. »Pogosto preutrujeni peljejo v dolino in potem se zgodi. Isto velja tudi za gorske popotnike in običajne planince,« pravi Anker. Zato se, kot kažejo statistike gorskih reševalcev, največ nesreč zgodi po 14. uri.

Izmed 3524 ljudi, ki so jim tam pomagali reševalci, jih je največ, namreč kar 2810, iz tujine in od tega kar 1779 iz Nemčije.

Število gornikov v supergah se je sicer občutno zmanjšalo, vendar številni planinci na dopustu pravzaprav sploh ne znajo uporabljati svoje super moderne opreme, kar pogosto odkrito ugotavljajo tirolski gorski reševalci na kraju nesreče in reševanja. »Oprema je sicer zelo pomembna,« pravijo. »Vendar so znanje, vzdržljivost, informacije o razmerah na gori, o natančni poti, vremenskih razmerah itd. vsaj enako pomembni. Glavni vzrok za nesreče je skoraj vedno precenjevanje samega sebe,« pravi Anker.

(Salzburger Nachrichten)